

Brief van J.J. Cremer aan A. Glaser¹, 29 oktober 1867².

Waarde heer Glaser !

Terstond na het ontvangen

van uw vriendelijk schrijven³ ben

ik gaan informeeren of mijn vrien

den betere opinie hadden dan ik

over het houden van voordrachten

door u in onze woonplaats.

Het besluit is dat ik het u

ten zeerste moet ontraden.

We hebben in den Haag een

lett: genootschap Oefening kweekt

Kennis dat 's winters om de 14

dagen vergadert tot het aan-

hooren van voordrachten. Wan-

neer zeer gevierde, zeer bekende

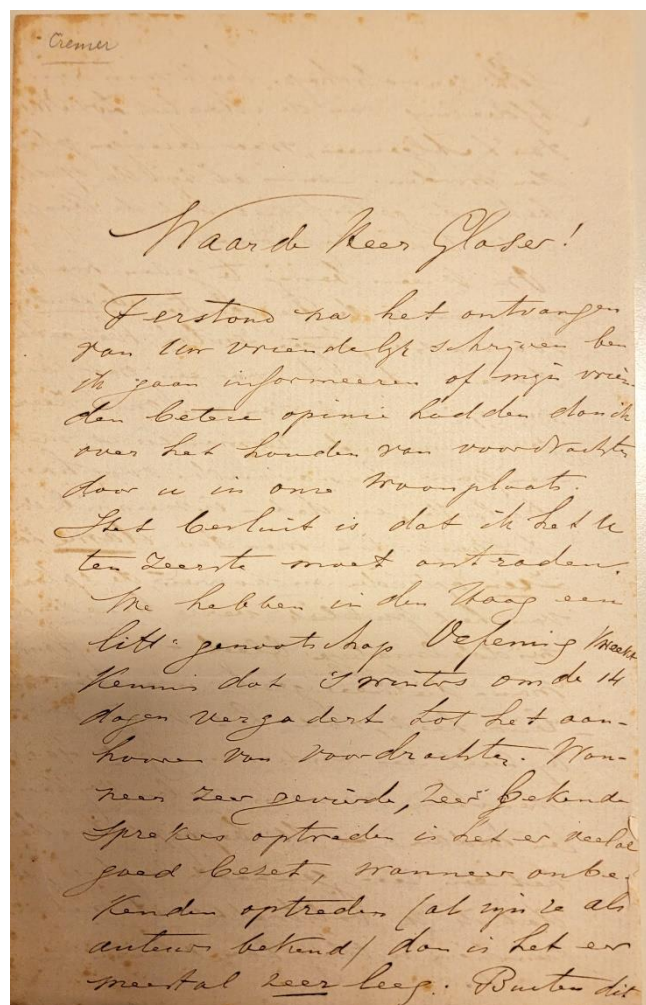
Sprekers optreden is het er veelal

goed bezet, wanneer onbe-

kenden optreden (al zijn ze als

auteur bekend) dan is het er

meestal zeer leeg. Buiten dit

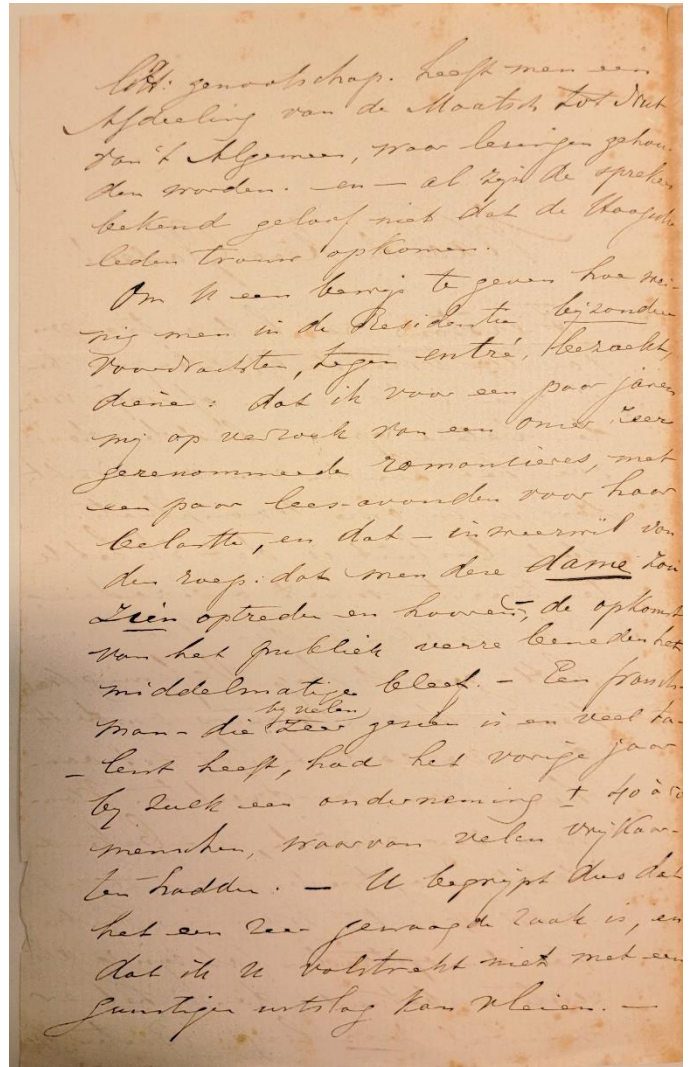
¹ Adolf Glaser, 1829 Wiesbaden - 1915 Freiburg im Breisgau was een Duitse schrijver, journalist, vertaler en redacteur. Glaser vertaalde van Cremer o.m. Dokter Helmond en zijn vrouw en de Over-Betuwsche novellen. Cremer raakte gebrouilleerd met Glaser toen bleek dat hij Cremers werk vertaalde en publiceerde onder zijn eigen naam.

² De brief is in het bezit van de Koninklijke bibliotheek.

³ De brief van Glaser aan Cremer is niet bewaard gebleven.

litt: genootschap. heeft men een
Afdeling van de Maatsch tot Nut
van 't Algemeen, waar lezingen gehou-
den worden. en - al zijn de sprekers
bekend geloof niet dat de Haagsche
leden trouw opkomen.

Om U een bewijs te geven hoe wei-
nig men in de Residentie bijzondere
voordrachten, tegen entré, bezoekt,
diene: dat ik voor een paar jaren
mij op verzoek van een onzer zeer
gerenommeerde romantieres, met
een paar lees-avonden voor haar
belastte, en dat - in weerwil van
den roep: dat men deze dame zou
zien optreden en hooren, - de opkomst
van het publiek verre beneden het
middelmatige bleef - Een fransch-
man - die bij velen zeer gezien is en veel ta-
lent heeft, had het vorige jaar
bij zulk een onderneming +- 40 a 50
mensen, waarvan velen vrijkaar-
ten hadden. - U begrijpt dus dat
het een zeer gewaagde zaak is, en
dat ik u volstrekt niet met een
gunstigen uitslag kan vleien. -

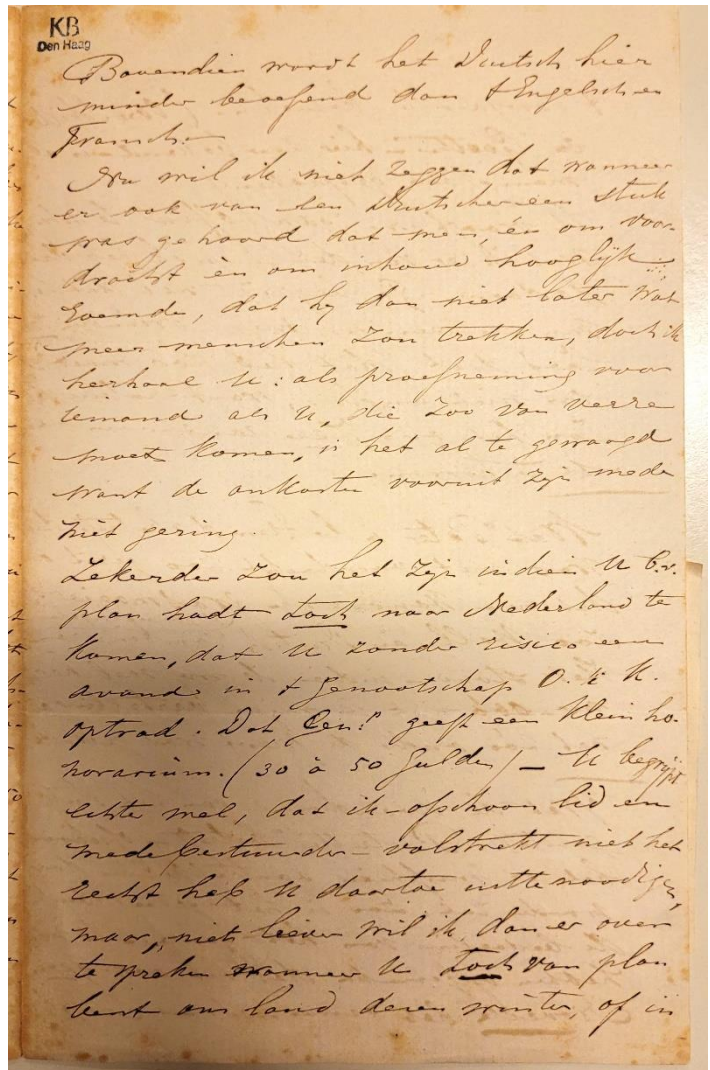
litt. genootschap. heeft men een
Afdeling van de Maatsch tot Nut
van 't Algemeen, waar lezingen gehou-
den worden. en - al zijn de sprekers
bekend geloof niet dat de Haagsche
leden trouw opkomen.

Om U een bewijs te geven hoe wei-
nig men in de Residentie bijzondere
voordrachten, tegen entré, bezoekt,
diene: dat ik voor een paar jaren
mij op verzoek van een onzer zeer
gerenommeerde romantieres, met
een paar lees-avonden voor haar
belastte, en dat - in weerwil van
den roep: dat men deze dame zou
zien optreden en hooren, - de opkomst
van het publiek verre beneden het
middelmatige bleef. - Een fransch-
man - die ^{by velen} zeer gezien is en veel ta-
lent heeft, had het vorige jaar
bij zulk een onderneming +- 40 a 50
mensen, waarvan velen vrijkaar-
ten hadden. - U begrijpt dus dat
het een zeer gewaagde zaak is, en
dat ik u volstrekt niet met een
gunstigen uitslag kan vleien. -

Bovendien wordt het Duitsch hier minder beoefend dan t Engelsch en Fransch.

Nu wil ik niet zeggen dat wanneer er ook van een Duitscher een stuk was gehoord dat men én om voordracht én om inhoud hooglijk roemden, dat hij dan niet later wat meer menschen zou trekken, doch ik herhaal u: als proefneming voor iemand als U, die zoo van verre moet komen, is het al te gewaagd want de onkosten vooruit zijn mede niet gering.

Zekender zou het zijn indien u b.v. plan hadt toch naar Nederland te komen, dat u zonder risico een avond in t Genootschap O. & K. optrad. Dat Gen: geeft een Klein honorarium. (30 a 50 gulden) - U begrijpt echter wel, dat ik - ofschoon lid en mede bestuurder - volstrekt niet het recht heb u daartoe uittenoodigen, maar, niets liever wil ik dan er over te spreken wanneer u toch van plan bent ons land dezen winter, of in

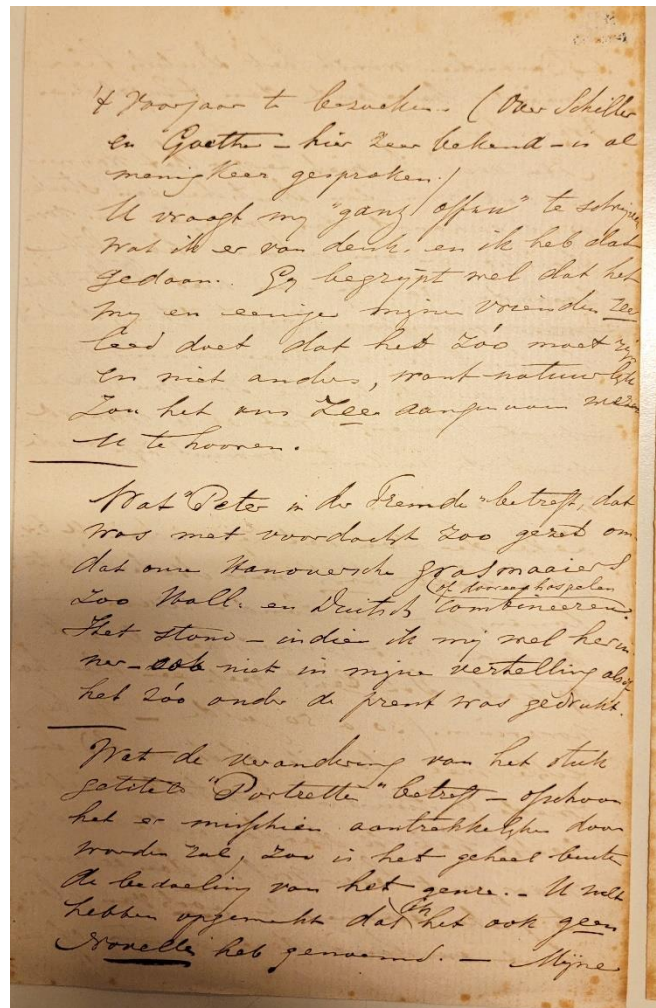

't voorjaar te bezoeken (Over Schiller en Goethe - hier zeer bekend - is al menig keer gesproken.)

U vraagt mij "ganz offen" te schrijven wat ik er van denk. en ik heb dat gedaan. Gij begrijpt wel dat het mij en eenige mijner vrienden zeer leed doet dat het zóo moet zijn en niet anders, want natuurlijk zou het ons zeer aangenaam wezen u te hooren.

-
Wat "Peter in die Fremde" betreft, dat was met voordacht zoo gezet om dat onze Hanoversche grasmaaiers zoo Holl: en Duitsch combineeren of dooreen haspelen. Het stond - indien ik mij wel herinner- ook niet in mijne vertelling alsof het zóo onder de prent was gedrukt

-
Wat de verandering van het stuk getiteld "Portretten"⁴ betreft - ofschoon het er misschien aantrekkelijk door worden zal, zoo is het geheel buiten de bedoeling van het genre. - U wilt hebben opgemerkt dat ik het ook geen novelle heb genoemd. - Mijne

---

⁴ De novelle Portretten verscheen in 1858. Cremer spreekt zich tegen. In de advertenties werd Portretten wel degelijk een novelle genoemd.

beste, meest bekende en gelezen
vertellingen zijn de Betuwsche⁵ -
doch - indien u besluiten mocht die
te vertalen, is het volstrekt
nodig dat wij er eerst eens over praten:
Laat ons afspreken - Indien
uwe lezingen in Amsterdam of
elders doorgaan, schrijf mij dan
nader of ik het bestuur van
Oefening K.K. zal vragen, of hij
een avond vrij heeft en zich het
genoegen kan geven U uittenoo-
digen (wanneer het Duitsch geen
bezwaar is) of anders - Kom mij
toch bezoeken. Is ons eenvoudig
logeer kamertje⁶ vrij, dan zal het mij
zeer aangenaam zijn u te ontvangen.
Wilt gij uw plan - in weerwil
van mijn advies toch doorzetten
gelief mij dan op te geven wat uw
wensch is en ik zal doen wat ik
kan. Maar - slechts wij die u hooren
zullen er bij winnen.

5

Beste, meest bekende en gelezen
vertellingen zijn de Betuwsche-
doch - indien u besluiten mocht die
te vertalen, is het volstrekt
nodig dat wij er eerst eens over
praten:

Laat ons afspreken - Indien
uwe lezingen in Amsterdam of
elders doorgaan, schrijf mij dan
nader of ik het bestuur van
Oefening K.K. zal vragen, of hij
een avond vrij heeft en zich het
genoegen kan geven u uittenoo-
digen (wanneer het Duitsch geen
bezwaar is) of anders - Kom mij
toch bezoeken. Is ons eenvoudig
logeer kamertje vrij, dan zal het mij
zeer aangenaam zijn u te ontvangen.
Wilt gij uw plan - in weerwil
van mijn advies toch doorzetten
gelief mij dan op te geven wat uw
wensch is en ik zal doen wat ik
kan. Maar - slechts wij die u hooren
zullen er bij winnen.

⁵ In december 1866 ontving Cremer van Glaser een bundel met Cremers vertaalde novellen en vertellingen onder de titel Nederlandse novellen.

⁶ Cremer woonde in een kleine stadswoning: Noord-west Binnensingel 40.

Met recht vriendelijke groeten,
verschooning vragend voor mijn
vlugschrift, noem ik mij met
de meeste achting

Waarde heer!

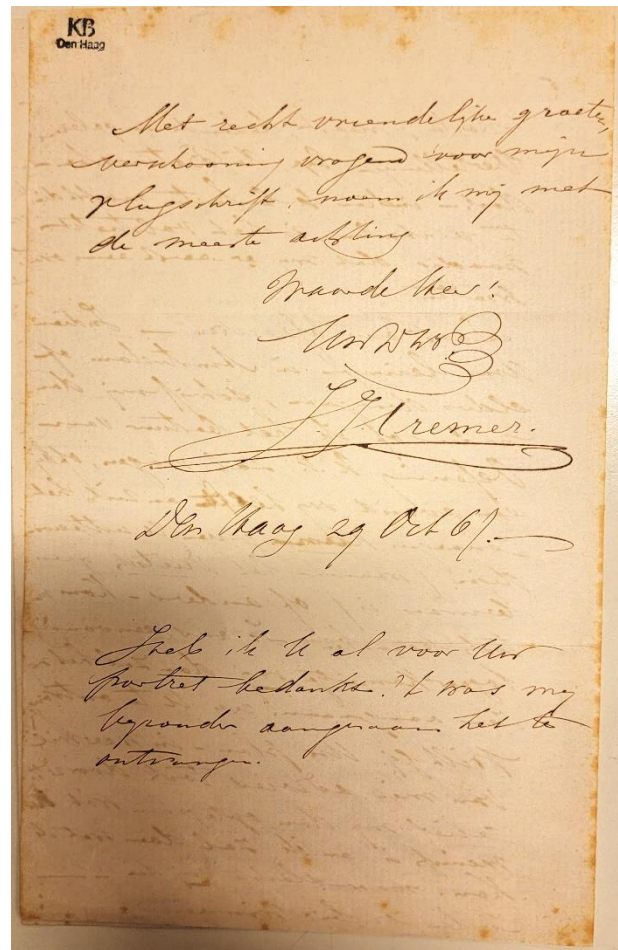
UWDWD

J.J. Cremer.

Den Haag 29 Oct 67.

Heb ik U al voor uw
portret bedankt? 't was mij
bijzonder aangenaam het te
ontvangen.

Adolf Glaser:

De bijlagen bij de brief zijn bijna niet te ontcijferen:

Cremer, Jacobus Jan. n 1 Sept. 1827.

Hollandischer Novellist; Schriftsteller und Roman

Dr. Helmond und Fran in t ? Pvinlpp
ubersetzung

von DA. Glaser:

onleesbaar:

Man trifft yeous wrieff bis ifus mf yoofs and

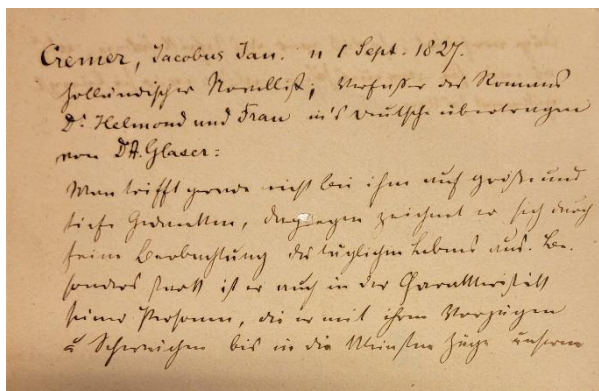
tiefs Gurtn, dyayen gasal o f o

frim Carbuning di tiylogin hiben and. Le.

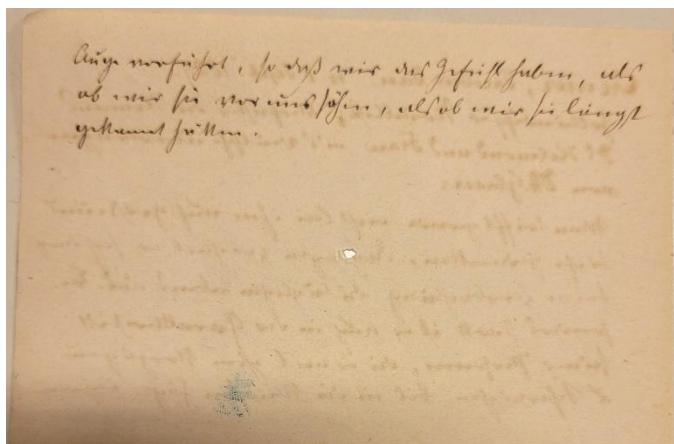
fneod plf if or my in er orutterilf

pin proprs, dis i inil you Horgigin

a depriius bit in dis Minfi Jiy upre

Cremer, Jacobus Jan. 11 Sept. 1827.
Holländischer Novellist; Verfasser des Romans
Dr. Helmond und Frau in's Wälfch übersezt
von Dr. Glaser:
Man trifft yeous wrieff bis ifus mf yoofs and
tiefs Gurtn, dyayen gasal o f o
frim Carbuning di tiylogin hiben and. Le.

Cremer, Jacobus Jan. 11 Sept. 1827.
Holländischer Novellist; Verfasser des Romans
Dr. Helmond und Frau in's Wälfch übersezt
von Dr. Glaser:
Man trifft yeous wrieff bis ifus mf yoofs and
tiefs Gurtn, dyayen gasal o f o
frim Carbuning di tiylogin hiben and. Le.

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 4 januari 2025.